نامه یک خطی امام حسین (ع) که به دختر خود "فاطمه" سپرد چه بود؟

دکتر کامیار صداقت ثمرحسینی
هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پنج شنبه ۱۴ مرداد ۱۳۹۵ - ۱۶:۳۸:۴۰

نسیم آنلاین (نسخه آزمایشی)
Nasim News Agency

صفحه اصلی | سیاست | فرهنگ | ورزش | جامع

جمعه ۱ آبان ۱۳۹۴ ۱۰:۴۵ | فرهنگ > دین و اندیشه

نامه یک خطی امام حسین(ع) که به دختر خود "فاطمه" سپرد چه بود؟

امام حسین علیه‌السلام نامه‌های موردنظرشان را به "فاطمه" دختر والا تبارش سپرد و به همین دلیل نامه‌ها محفوظ ماند

با عضویت در کانال رسمی تلگرام « نسیم آنلاین »، مهم‌ترین اخبار و رویدادهای روز را دریافت نمایید.

گروه فرهنگی «نسیم»؛ کامیار صداقت ثمرحسینی؛ عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی طی یادداشتی که به مناسبت فرا رسیدن ایام محرم در اختیار «نسیم» قرار داده است به بررسی کتاب ارزشمند "یک‌شب و روز عاشورا" اثر آیت‌الله میرزا خلیل کمره‌ای پرداخته است.

یکی از آثار مهم و ماندگاری که درباره قیام حضرت سید الشهداء علیه‌السلام نوشته شده است، کتاب «یک روز و شب عاشورا» اثر حکیم الهی حضرت آیت‌الله حاج میرزا خلیل کمره‌ای است و او همچنین صاحب تألیف ارزشمند دیگری با عنوان

گروه فرهنگی «نسیم»؛ کامیار صداقت ثمرحسینی؛ عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی طی یادداشتی که به مناسبت فرا رسیدن ایام محرم در اختیار «نسیم» قرار داده است به بررسی کتاب ارزشمند "یک‌شب و روز عاشورا" اثر آیت‌الله میرزا خلیل کمره‌ای پرداخته است.

یکی از آثار مهم و ماندگاری که درباره قیام حضرت سید الشهداء علیه‌السلام نوشته شده است، کتاب «یک روز و شب عاشورا» اثر حکیم الهی حضرت آیت‌الله حاج میرزا

خلیل کمره‌ای است و او همچنین صاحب تألیف ارزشمند دیگری با عنوان «عنصر شجاعت یا هفتادودو تن و یک‌تن» (در هفت جلد) است.

میرزا خلیل کمره‌ای (۱۳۱۷ – ۱۴۰۵ ه.ق) فقیه، مفسر قرآن، و مورخ و فیلسوف معاصر شیعی است. او در روستای فرنق کمره از توابع شهرستان خمین به دنیا آمد. تحصیلات حوزوی خود را ابتدا در خوانسار آغاز و سپس در حوزهٔ علمیّهٔ اراک دنبال کرد با تأسیس حوزهٔ علمیه قم به دست استادش آیت‌الله‌العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی به قم هجرت کرد. علّامه کمره‌ای از شاگردان آیات عبدالکریم حائری یزدی، ملّا محمد بیدهندی، آقا سید احمد جاده‌ای، میرزاعلی اکبر یزدی است.

تألیفات او بر مبنای نظم خاصی، متمرکز بر ارکان چهارگانه اسلام نوشته شده است. رکن اول آن مؤسس و منادی دعوت است و سه رکن دیگر رهبران دعوت؛ کتاب دعوت و خانه دعوت‌اند و این نگاه برگرفته از حدیث شریفی است که «خدا را سبحانه در روی زمین سه حرم است که بسان دژ محکم مستحکم‌اند و مثل آن‌ها چیزی نیست، یکی کتاب خدا که مشعل نور و حکمت است دیگری کعبه خانهٔ بیت‌الحرام که توجه همه باید به آن و به شَطر آن باشد و از حدی توجه به غیر آن را خدا قبول نمی‌کند و سوم آن‌ها عترت پیغمبر (ص) است که بهترین و پاک‌ترین رهبران دعوت‌اند«.

کتاب یک شب و روز عاشورا در همین سیاق در بخش مجموعه آثار مربوط به عترت پیغمبر اکرم صلی‌الله علیه و آله قرار می‌گیرد و شامل دو بخش کلی است. عنوان بخش اول آن «یک شب و روز عاشورا» (همنام با عنوان اصلی کتاب) و عنوان بخش دوم «نبرد و خون» است.

یکی از ویژگی‌های آثار میرزا خلیل کمره‌ای – به‌ویژه آثار تاریخی او – کوششی است که جهت تجسم وقایع بر اساس تعقل و چینش روایات و نقل‌قول‌های صحیح انجام می‌دهد. در اینجا به نمونه‌ای از مباحث او در آن کتاب اشاره می‌شود. برای مثال، یکی از نامه‌های مهم حضرت امام حسین علیه‌السلام تنها شامل یک سطر (امّا یک دنیا مطلب) است که به روایت کامل الزیارات از کربلا برای محمد بن علی نگاشته است و متن نامه چنین است:

بسم الله الرحمن الرحیم مِنْ حُسین بن علیّ إلی مُحمّد بن عَلیّ وَ مَنْ قِبَلَهُ مِنْ بَنِی هاشِم: أمّا بَعْد: فکأنَّ الدُّنیا لَمْ تَکُن و کأنَّ الآخِرَةَ لَمْ تَزَل، وَالسَّلام.

به نام خداوند رحمان و رحیم از حسین بن علی به‌سوی محمد بن علی و سایر بنی‌هاشم که در نزد اویند. امّا بعد: گویی دنیا هرگز نبوده و گویی آخرت همیشه بوده، والسلام.

میرزا خلیل کمره‌ای در تحلیل نامه، به نکات متعددی اشاره دارد که اهتمامش را به بازسازی منطقی وقایع عاشورا نشان می‌دهد که می‌توان به‌طور خلاصه به موارد زیر اشاره کرد:

۱. محتوا می‌رساند که در زمان نگارش حضرت (ع) خود را در عتبه و آستانه ابدیت می‌دیده

۲. مضمون نامه حاکی از آن است که پس از تصمیم نوشته شده باشد.

۳. نامه برای انتشار پس از شهادت حضرت نوشته است.

۴. چون روز عاشورا فرصت نبوده قطعاً نامه شب‌هنگام نوشته شده است.

۵. به دلیل موقع تنگ و نبودن فرصت برای امام علیه‌السلام، امکان نگارش بیش از یک سطر نبوده است.

۶. در آن شرایط اگر دلسوزیِ نامه‌نگار بیش‌ازحد طاقت بشر نبود، هیچ کلمه‌ای نمی‌نوشت، اما امام هدایت آن را نوشت.

۷. علّامه کمره‌ای سپس به حکمت باقی ماندن آن نامه و نظایر دیگرش آن‌هم پس از جنایت‌های سپاه اموی اشاره دارد: امام علیه‌السلام نامه‌های موردنظرشان را ازجمله نامه فوق‌الذکر را به «فاطمه» دختر والا تبارش سپرد و به همین دلیل نامه‌ها محفوظ ماند؛ زیرا زوج آن بانو حضرت حسن مثنی (فرزند دوم امام حسن مجتبی علیه‌السلام) است که برخی از خویشاوندان مادری او در سپاه دشمن بودند و چون حضرت حسن مثنی در دفاع از حریم حسینی سخت مجروح شد، بستگانش او را برداشته و در کوفه مداوا کردند و به مدینه فرستادند؛ بدین‌سان امام می‌دانستند که از همین طریق نامه‌هایشان به مدینه می‌رسند.

این‌چنین علامه کمره‌ای قطعه‌قطعه تصاویر را به هم متصل می‌کند تا خواننده درعین‌حالی که از کلام امام حسین علیه‌السلام بهره‌مند می‌شود، بتواند تصویری از آن لحظه تاریخی را در خاطرش ثبت کند.

مشخصات کتاب: خلیل کمره‌ای (۱۳۸۹) یک شب و روز عاشورا، (ویرایش و تحقیق) محسن فیض پور، قم دارالعرفان، ۳۵۵ صفحه. کتاب مذکور پیش‌تر در سال ۱۳۶۲ توسط انتشارات امیرکبیر در ۲۲۶ صفحه منتشر شده بود.

نشانی کتاب در وب‌گاه کتابخانه ملی ایران:

http://opac.nlai.ir/opac-prod/bibliographic/۲۲۰۷۵۳۶

منبع خبرگزاری نسیم

http://nasimonline.ir/Content/Detail/#۱۶۲/۱۰۳۳۵۹۸